

JEZUS CHRISTUS EN ANDERSGELOVIGEN IN NEDERLAND. Tussen praktijk en theologie in school en plaatselijke kerk; door *Jan van Lin*. Kok, Kampen, 1988. 142 blz., f 24,75.

Over de ontmoeting met andersgelovigen bestaan uiteenlopende theologische opvattingen. Dat geldt voor theologen én voor groepen van christenen die in scholen en plaatselijke kerkgemeenschappen concreet vorm en inhoud proberen te geven aan de dialoog tussen de godsdiensten. Hoe kunnen zij tot een verheldering van het eigen en elkaars standpunt komen, en in overleg met elkaar tot een voor de praktijk werkbare en heldere keuze van de richting die men godsdiensttheologisch met elkaar wil gaan? Hierop wil het boek van Van Lin - studiesekretaris van PMW en voorzitter van de sectie Interreligieuze Ontmoeting, van de Raad van Kerken in Nederland - een antwoord proberen te vinden.

Allereerst schetst de auteur de theologische vragen die in de praktijk van de interreligieuze ontmoeting tussen christenen en andersgelovigen in school en plaatselijke kerk concreet opkomen. Achtereenvolgens passeren een christelijke basisschool in Dordrecht, een ontmoetingsschool in Ede en een r.k. basisschool in Eindhoven de revue en komen de Diocesane Schoolraad Breda, de Werkgroep Andersgelovige Leerlingen en Katholieke School (KPC) en de Stuurgroep PC-Onderwijs en Culturele Minderheden (CPS) aan de orde. Na een presentatie van het "exclusivistische" (hfd. 2) en het "inclusivistische" standpunt (hfd. 3), presenteert Van Lin in hfd. 4 een godsdiensttheologisch model, dat een doorbraak zou kunnen betekenen in de interreligieuze dialoog: een theocentrische christologie. Deze optie vraagt om een verstaan van Jezus Christus, waarbij God zonder voorbehoud centraal staat. Een theologie der godsdiensten dus, die wel uitgaat van gelovige ervaringen in de ontmoeting met Jezus opgedaan, maar niet op hem zelf, doch op God gecentreerd is. Van Lin wordt in zijn visie door theologen als Hick, Küng en Schillebeeckx, en met name ook door de Amerikaan Paul Knitter geïnspireerd. In het laatste hoofdstuk formuleert de auteur enkele stellingen, als uitdagingen voor christenen die in de komende jaren de interreligieuze dialoog willen aangaan. Overigens sluit ook elk hoofdstuk met een aantal vragen, die behulpzaam willen zijn bij het bepalen van het eigen standpunt. Het boek krijgt zodoende het karakter van een "werkboek", hetgeen dan ook de bedoeling van de auteur was.

Het hier gepresenteerde model van een theocentrische christologie zou een belangrijke bijdrage voor het theologisch gesprek tussen islam en christendom kunnen leveren. Het zou interessant zijn om van moslimzijde een reactie te horen op dit "aanbod". Overigens lijkt het theocentrische model - eertijds door Knitter in zijn boek *No other name* gepresenteerd - inmiddels alweer achterhaald te zijn. Knitter ontwikkelde nl. in zijn nieuwe boek *The myth of christian uniqueness* een nieuw model: de soteriologische dialoog. Dit model geeft een nog meer omvattend uitgangspunt voor de interreligieuze dialoog, door de bestrijding van het leed in de wereld als gemeenschappelijke karakteristiek van iedere godsdienst te noemen. De belangrijkste winst van dit model t.o.v. het theocentrische model, zoals door Van Lin beschreven, lijkt de aksentverlegging van reflectie naar praxis: een gezamenlijke strijd van alle godsdiensten tegen armoede, onrecht en uitbuiting. Zo kan de dialoog groeien uit een bewuste keuze voor de zijde van de onderdrukten en ontrechten. Het werpt christenen, boeddhisten en moslims terug op hun inspiratiebron - zodat Boeddha, Mohammed en Jezus op één lijn komen te staan - en vraagt van hen een principiële keuze. Principiële keuzen die duidelijk maken dat voor het welslagen van de dialoog het concrete praktische handelen de enig aangewezen weg is. Een theologie die het geleefde leven tot vindplaats maakt, kan dan ook tot de meest creatieve gerekend worden.